

REHAB
2022

Trondheim,
28.-30. november

å gjøre **kloke valg?**

Lennart Bentsen

Fysioterapeut

Universitetslektor Bachelorprogram i Fysioterapi ved NTNU
Leder Norsk Fysioterapeutforbunds faggruppe for manuellterapi

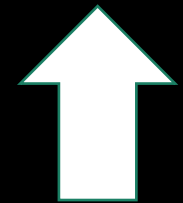

Forbedre kvaliteten i helsetjenestene

Lav verdi

Høy kvalitet

- redusere **overutredning, overdiagnostikk** og **overbehandling** for å oppnå bedre og tryggere helsetjenester

- tester, prosedyrer og behandlinger som kan være unyttige eller unødvendige, eller som ikke tilfører pasienten reell verdi.

De fire pasientspørsmålene:

1. Hvorfor må jeg ta denne testen/behandlingen?
2. Hva er risiko og bivirkninger?
3. Hva skjer om jeg ikke gjør noe?
4. Finnes det alternativ?

profesjonsstyrt

kunnskapsbasert

tverrfaglig

åpenhet

Ikke sparekampanje

Gjør kloke valg

Forsiden

Om oss

Samarbeid

Ressurser

Til helsepersonell

Til pasienter

Mer er ikke alltid bedre

Gjør kloke valg er en kampanje som tar sikte på å redusere undersøkelser og behandling som pasienter ikke har nytte av og som i verste fall kan skade.

[Les mer](#)

Hva er (over)medikalisering?

- Medikalisering er et sosiologisk begrep for det fenomenet at stadig flere av menneskers tilstander og problemer blir definert og behandlet som medisinske problem.
- Ikke-validert medisinske praksis uten klar nytte, potensielt skadelig og derfor unødvendig kostbar.

Ivan Illich
**MEDICAL
NEMESIS**

The Expropriation of Health

Iatrogenesis

"brought forth by the healer"

Klinisk iatrogenese

Sosial iatrogenese

Kulturell iatrogenese

Feb. 18, 1988

THE PARADOX OF HEALTH

ARTHUR J. BARSKY, M.D.

THE NEW ENGLAND JOURNAL OF MEDICINE

"Vår **subjektiv følelse** av sunnhet og fysiske velvære har gått ned selv om det har vært store framskritt i vår faktiske, **objektive helsestatus**"

**“Vi lever i en tid der medisinske
informasjon er veldig rettet mot
advarsler og å oppsøke hjelp.”**

- Louis Gifford (Aches and Pains).

1 Possible drivers and potential solutions to overdiagnosis and related overuse

► Possible drivers

Culture

- Beliefs; for example, more = better
- Faith in early diagnosis
- Intolerance of uncertainty
- Biased media reporting
- Medicalisation

Health system

- Financial incentives
- Expanding disease definitions
- Quality measures
- Complexity of care
- Guidelines
- Screening

Industry and technology

- Industry promotion
- Diagnostic test sensitivity
- Medicine as a business
- Industry expands markets

Professionals

- Fear of litigation
- Fear of missing disease
- Flaws in training
- Lack of confidence or knowledge
- Over-reliance on tests

Patient and public

- Over-reliance on tests
- Lack of confidence or knowledge
- Expectation clinicians will "do something"

✓ Possible solutions

Culture

- ✓ Awareness/information campaigns
- ✓ Healthy scepticism about early diagnosis
- ✓ Address uncertainty
- ✓ Improve media reporting

Health system

- ✓ Reform incentives from quantity to quality
- ✓ Reform disease definition
- ✓ Reform quality measures
- ✓ Reform guidelines
- ✓ Reform screening
- ✓ More research on OD and OU
- ✓ Multicomponent interventions

Industry and technology

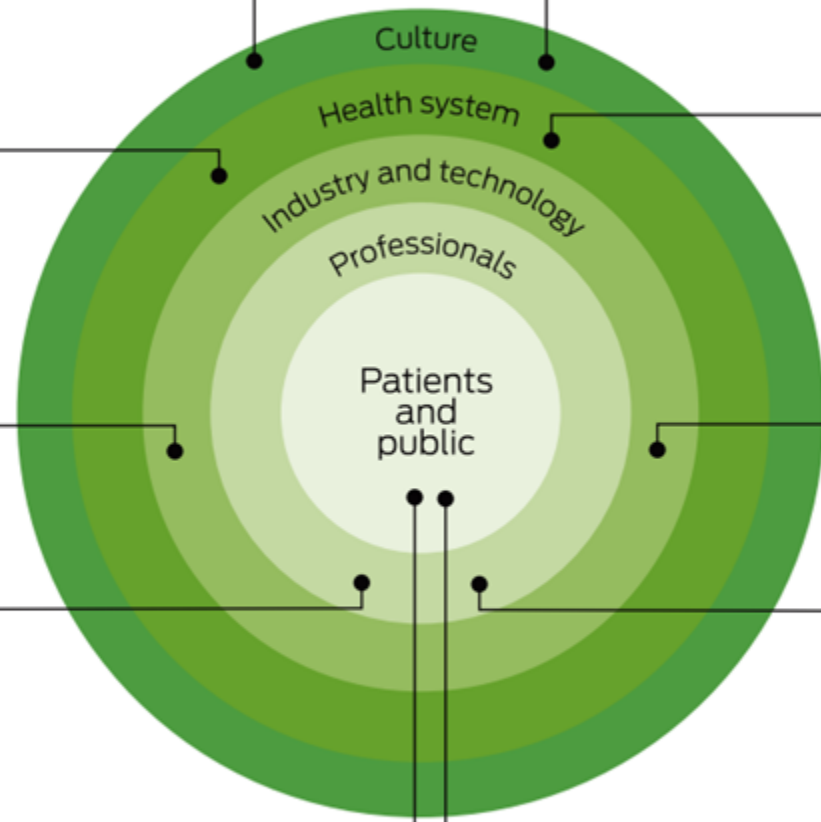
- ✓ Better regulate promotion
- ✓ Better evaluation of tests
- ✓ Declare, reduce, exclude COIs
- ✓ Better evaluate disease definitions

Professionals

- ✓ Reform litigation driver
- ✓ Comfort with uncertainty
- ✓ Educate and inform
- ✓ Interventions for providers
- ✓ Reduce test over-reliance

Patient and public

- ✓ Shared decision making
- ✓ Education and information campaigns
- ✓ Promote "doing something"

COIs = conflicts of interest. OD = overdiagnosis. OU = overuse. Source: Figure reproduced, with permission, from Pathirana et al.¹² ◆

Eksempel

“Tilnærmingen til ryggsmarter som har blitt adoptert av den industrialiserte verden dette århundret, representerer en øvelse i sosial **iatrogenese**.”

- Hadler & Carey (1998).

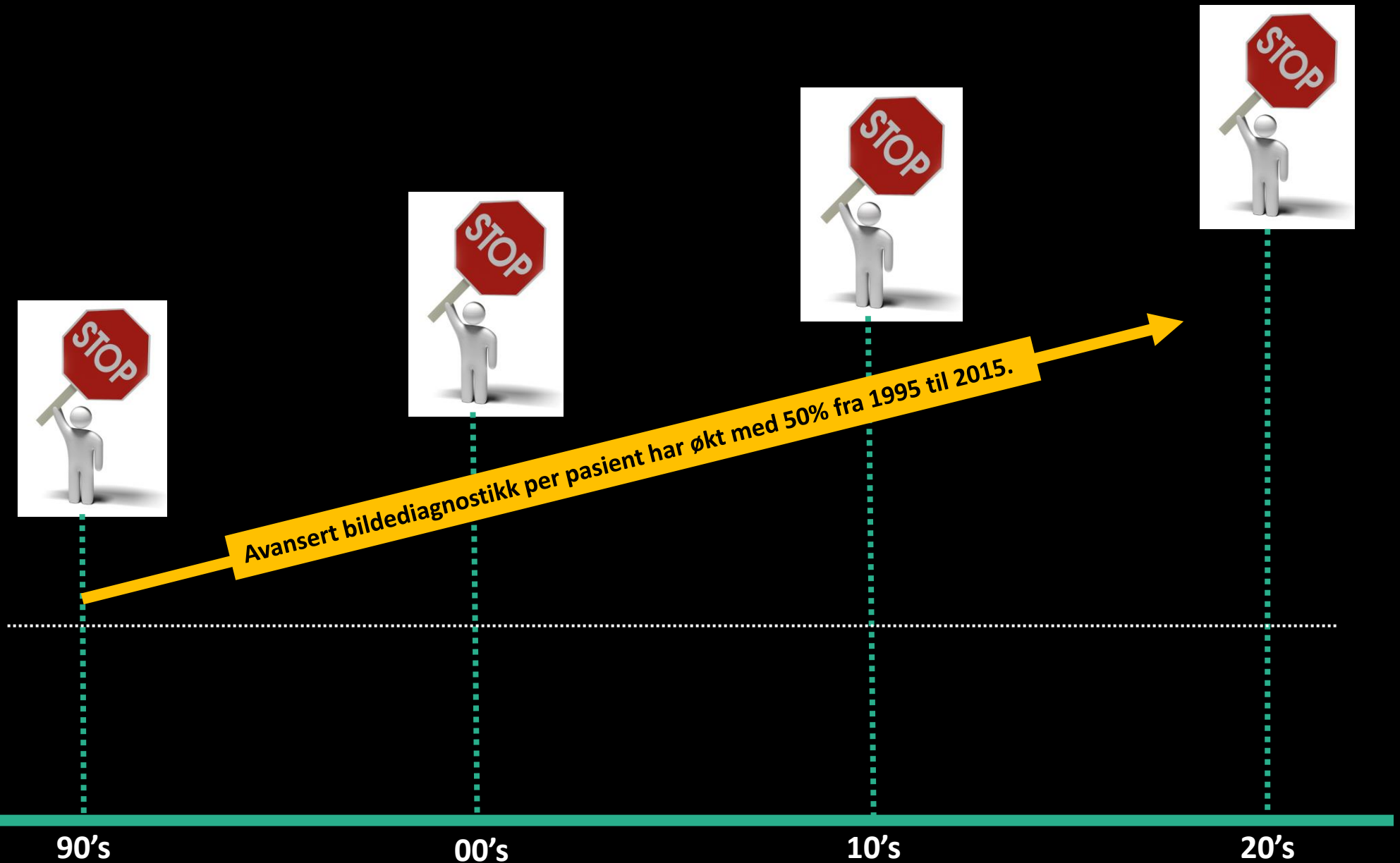
Overdiagnosis and Overtreatment of Low Back Pain: Long-Term Effects

W. P. Hrudey^{1,2}

Faktorer:

- ✓ Misinformasjon
- ✓ Utilstrekkelig pasientundersøkelse
- ✓ Overmedisinering
- ✓ Overbruk av passive behandlingsmetoder
- ✓ Overdrevet tillit til radiologiske bilder

Overforbruk av bilder for ryggsmerter

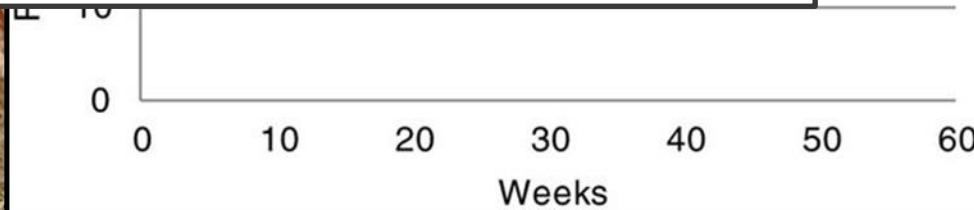
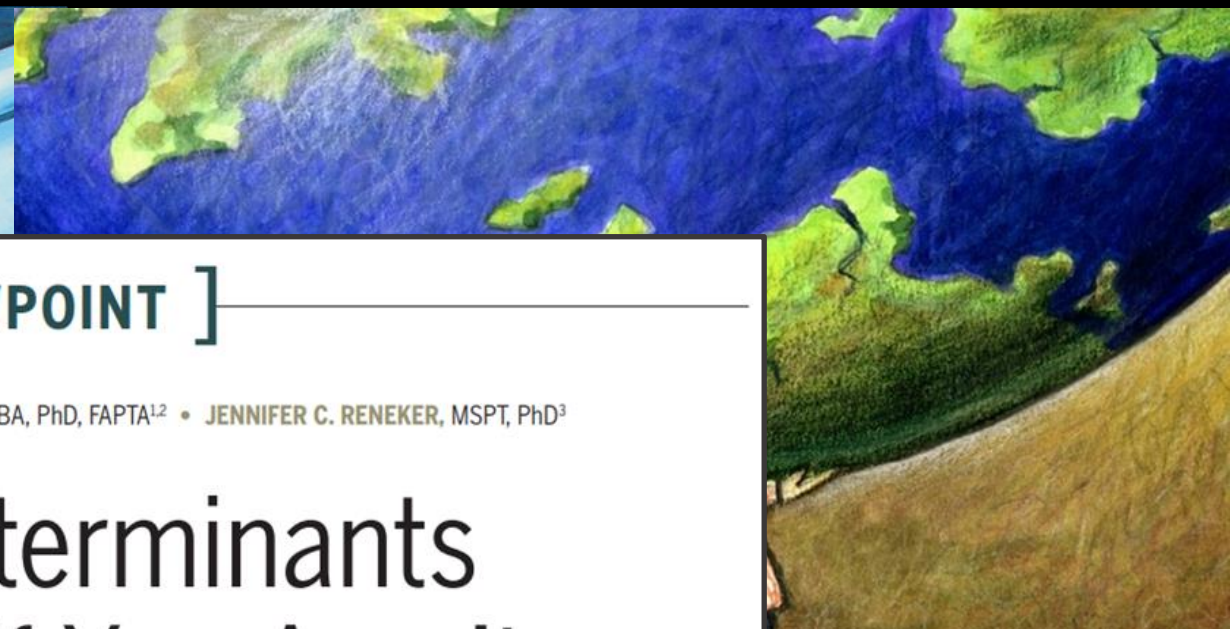
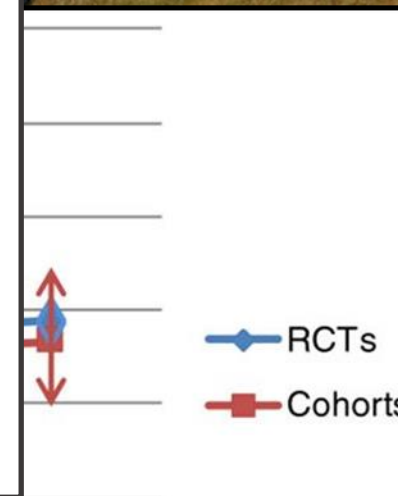
Downie A, Hancock M, Jenkins H, *et al* How common is imaging for low back pain in primary and emergency care? Systematic review and meta-analysis of over 4 million imaging requests across 21 years *Br J Sports Med* Published Online First: 13 February 2019.

[VIEWPOINT]

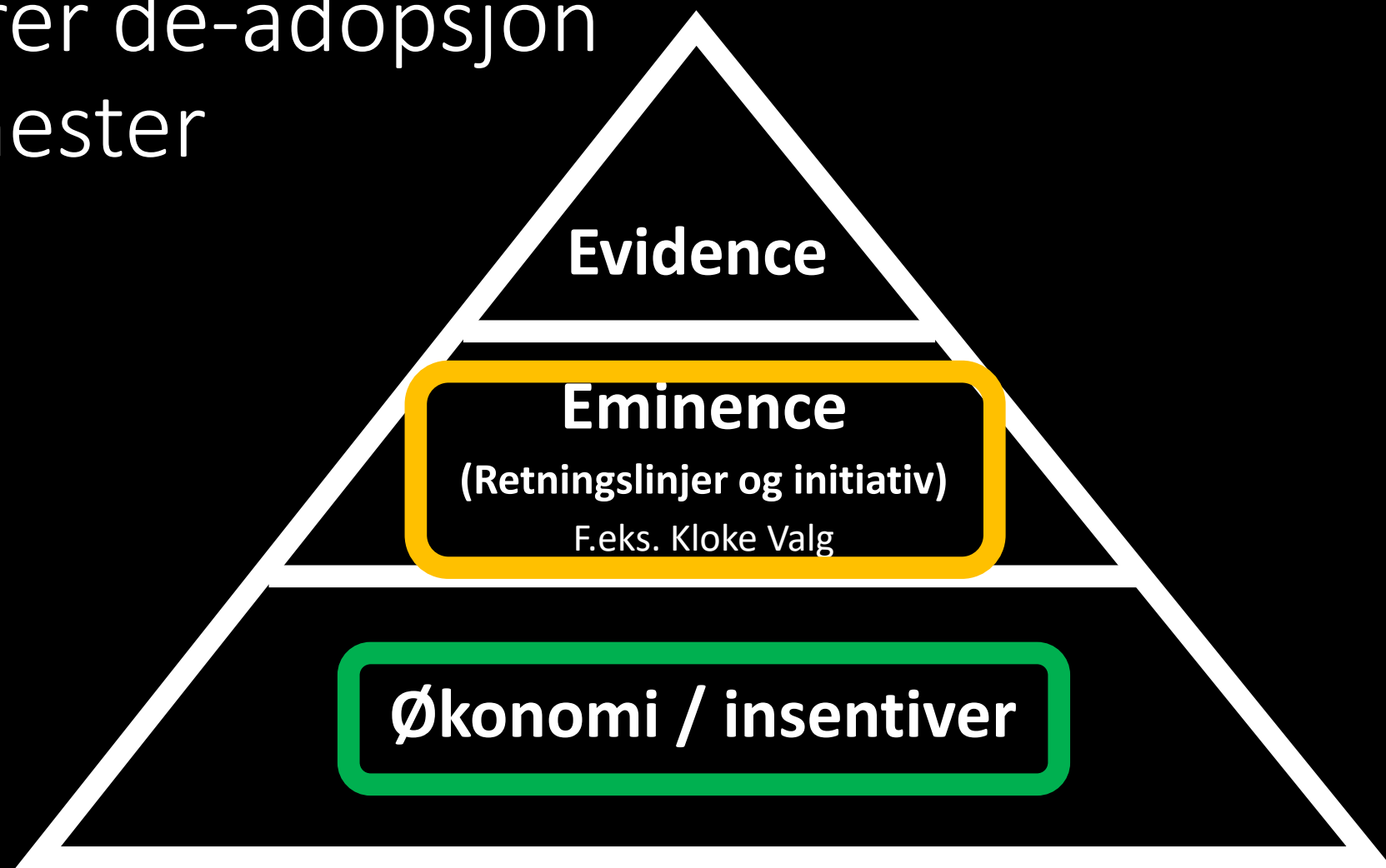
ZACHARY D. RETHORN, DPT¹ • CHAD COOK, PT, MBA, PhD, FAPTA^{1,2} • JENNIFER C. RENEKER, MSPT, PhD³

Social Determinants of Health: If You Aren't Measuring Them, You Aren't Seeing the Big Picture

J Orthop Sports Phys Ther 2019;49(12):872-874. doi:10.2519/jospt.2019.0613

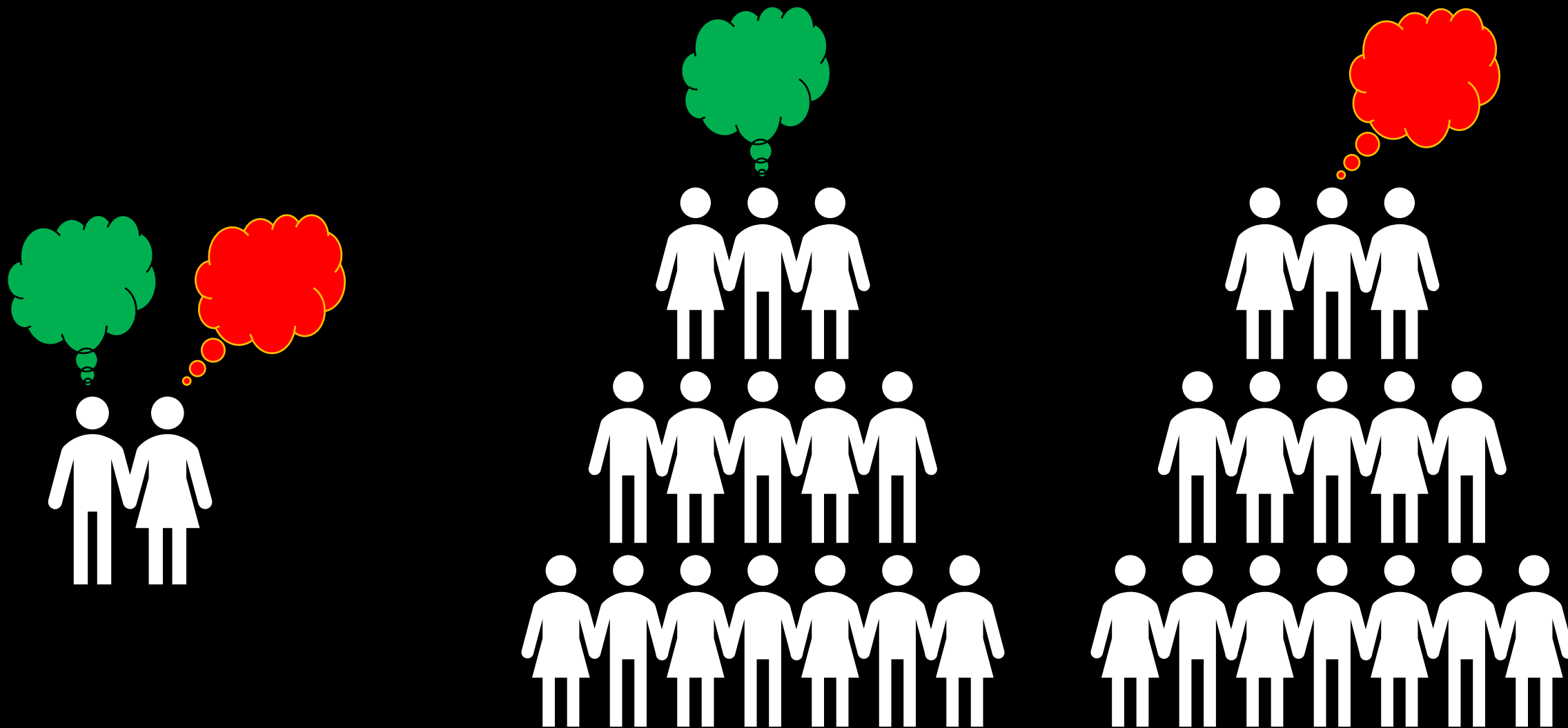
Krefter som styrer de-adoptsjon av lav-verdi tjenester

Powers BW, Jain SH, Shrank WH. De-adopting Low-Value Care: Evidence, Eminence, and Economics. JAMA. Published online October 02, 2020. doi:10.1001/jama.2020.17534

Kloke valg - som å være **miljøbevisst**?
Eller kostholdsbevisst - 5 om dagen?

1 klokere
valg/ord om
dagen?

